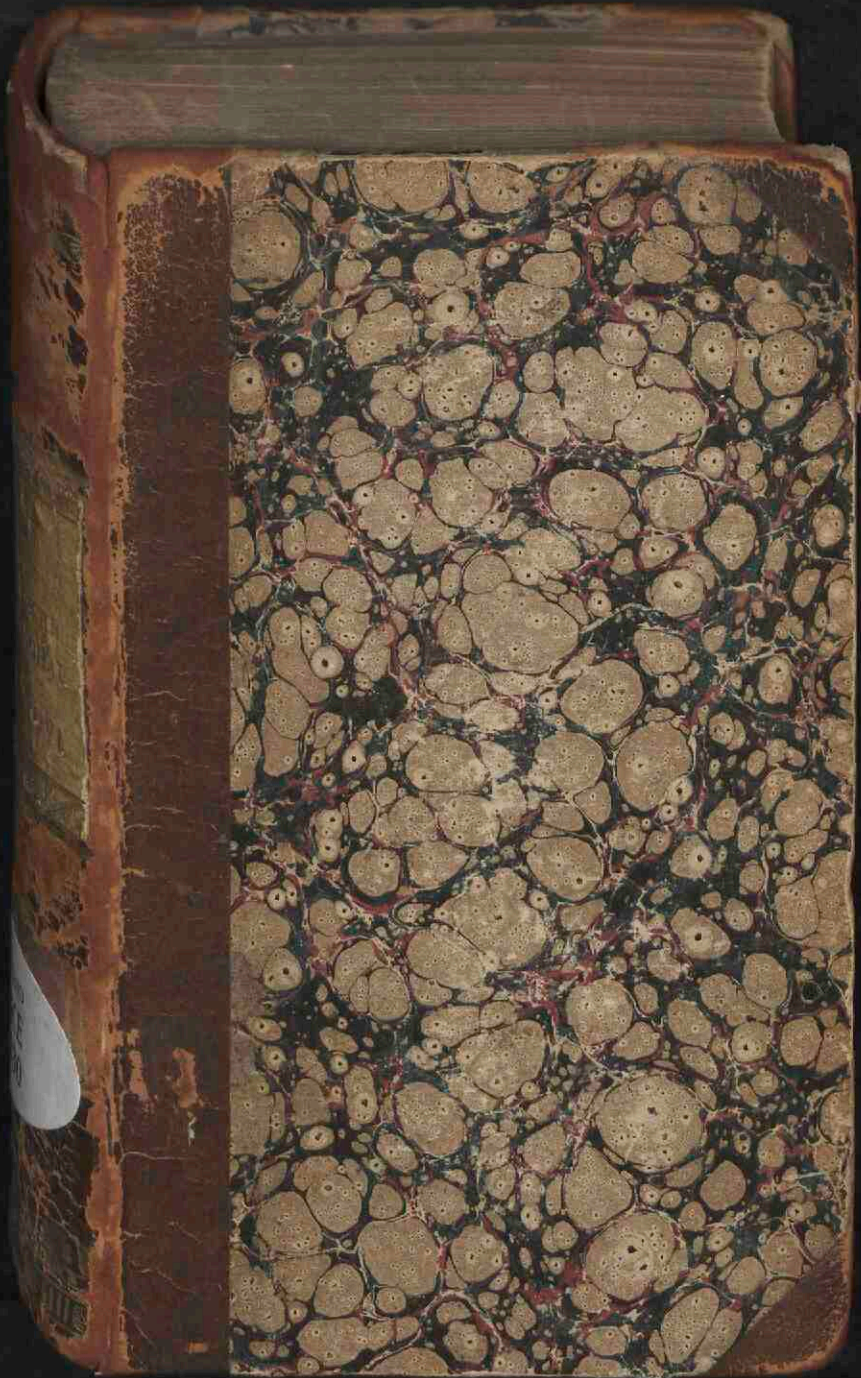
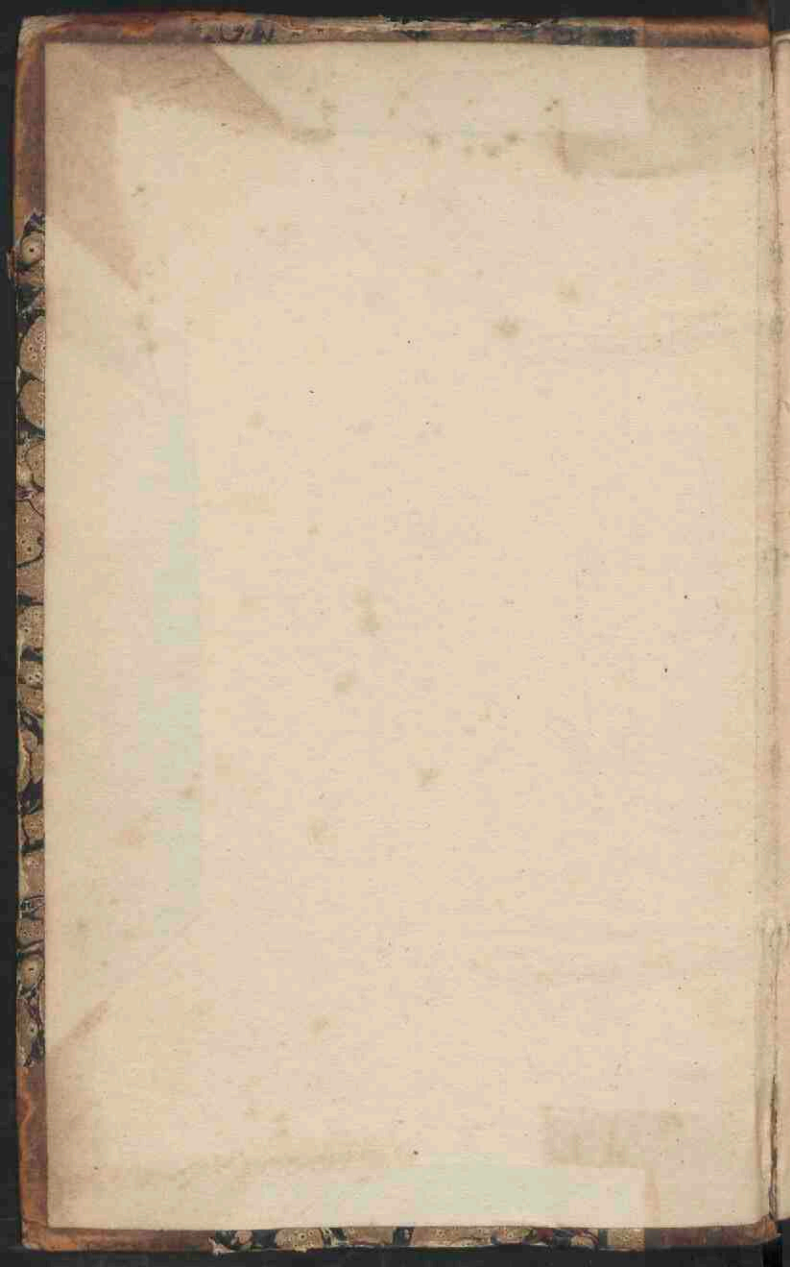

Over het vertrouwen op God.

<https://hdl.handle.net/1874/354276>

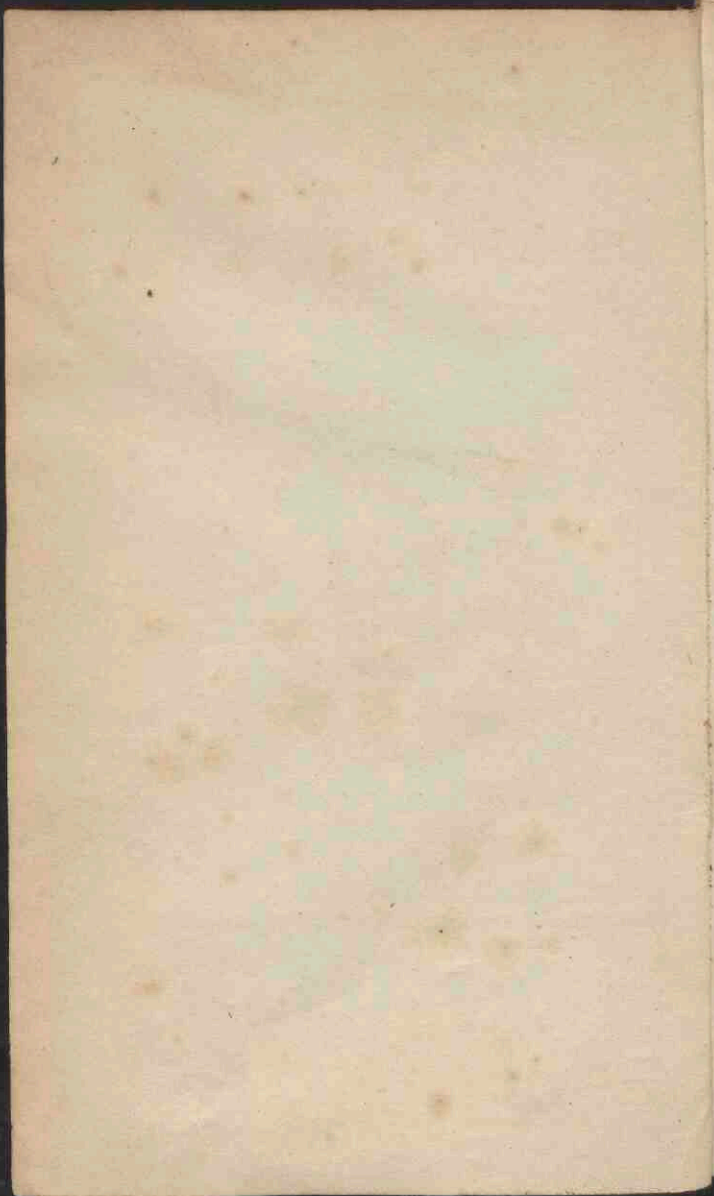

I u. 360.

83-96

Nederlandsch Zendinggenootschap.

OVER

I ⁹/₂₁ (1)

HET VERTROUWEN OP GOD.

PKE 1330

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1858.

N°. 83.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT
5712 S. UNIVERSITY AVE.
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 773-936-3636
WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendelinggenootschap tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij min geoeffenden; —
namelijk: L. MERENS, Predikant, H. E. VINKE, Th. Dr. en Hoogleeraar te Utrecht, J. MOLL, Jacobz., Predikant te 's Gravenhage, J. BRAVE, W. VAN DER LEEUW, Predikanten te Amsterdam, R. ADRIANI en J. J. VAN OOSTERZEE, Th. Dr.

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezes onderteekend is.

M. W. J. Stonen

OVER
HET VERTROUWEN OP GOD.

Er is voorwaar geene gemoedsstemming, die de H. Schrijvers bij de lezers hunner schriften meermalen trachten op te wekken en aan te kweeken, dan het *vertrouwen op God*. Daarvan wordt dan ook door gemoedelijke en godvruchtige menschen gaarne en dikwijls gesproken, en bij dreigende gevaren vooral, of het treffen van de slagen des tegenspoeds, is het als 't ware het wachtwoord, dat zij elkander toeroepen: *vertrouwt slechts op den Heer!* Ja, zelfs zij, die anders gewoon zijn als zonder God in de wereld te leven, wagen het, bij het drukken van den nood, hunne hoop op Hem te vestigen, en als zij nergens eenige uitkomst zien, die nog van den Almagtige te ver-

wachten. De steller van dit stukje twijfelt echter, of er onder hen, die het ter lezing in handen nemen, wel velen zouden gevonden worden, die zich van het vertrouwen op God een helder begrip vormen, en in staat zouden zijn daarvan eene voldoende beschrijving te geven. Daarom achtte hij het niet overtollig noch onnuttig hun omtrent dit gemoedsbestaan voor te lichten. De vrucht van zijnen arbeid biedt hij thans in dit boekje zijnen medechristenen aan, niet twijfelende, of de lezing daarvan zal, met 's Heeren zegen, voor dezen en genen leerzaam en troostrijk wezen.

WAT HET VERTROUWEN OP GOD
VERONDERSTELT EN IS.

Een ieder, die verlangt zich eene duidelijke voorstelling te kunnen maken van het vertrouwen op God, dient te weten, *wat het veronderstelt, wat het is en wat er mede gepaard gaat?* Ter beantwoording dezer vragen kan men niet beter doen dan op te merken, wat er in het hart omgaat, wat ons aan-

spoort en beweegt, om somtijds op een mensch zich te verlaten.

Wanneer men zich zelven helpen kan en van al het noodige voorzien, vertrouwt men alleen op zich zelven. Het vertrouwen op een ander ontstaat dus uit het gevoel van afhankelijkheid, van onvermogen en behoefte. Het veronderstelt, dat ons iets ontbreekt, hetwelk wij ons zelven niet kunnen geven; dat rampen ons treffen, die wij zelven niet kunnen afwenden; dat angst en zorgen den boezem beklemmen, waarvan wij gaarne wenschten bevrijd te worden, doch waartoe wij den raad, den invloed en de hulp van anderen behoeven. Bovendien veronderstelt het, dat wij, wat ons ontbreekt en waaraan wij behoefte hebben, meenen bij een ander te zullen vinden. En eindelijk, dat deze, bij het vermogen, dat hij bezit, om ons te kunnen helpen, ook weldadig is en genegen zal zijn ons te geven, wat wij noodig hebben. Indien derhalve een hulpbehoevende, een ramspoedige of bedroefde zulk een menschenvriend kent, dan neemt hij tot hem de

toevlugt; hij legt zijn' toestand voor hem open; hij wacht van hem bijstand, redding, opbeuring; hij maakt staat, hij vertrouwt op hem. Past men nu deze drie bijzonderheden op het vertrouwen op God toe, dan is men in staat, om zich daarvan een helder denkbeeld te vormen. Het is *die gesteldheid der ziel, welke de menigte van hare behoeften en nooden kennende en gevoelende, de vervulling daarvan niet slechts bij den Algenoegzame mogelijk acht, maar ze ook van Zijne liefde en ontferming met grond durft verwachten.*

WAT MET HET VERTROUWEN OP
GOD GEPAARD GAAT.

In zeker opzigt heeft dit vertrouwen op God zijne grenzen, buiten welke het niet treden mag of kan, zonder in dwaasheid of roekeloosheid te ontaarden. Want als men op een' mensch zich verlaat, dan laat men het oordeel over de wezenlijkheid zijner behoeften of de redelijkheid van zijn verlangen doorgaans niet aan *hem* over. Men moge hem de redenen ontvouwen, waarom men

het een of ander van hem begeert, en de gronden voor hem open leggen, waarom men zijne hoop op hem heeft gevestigd, doch men verwacht van hem, dat hij daarmede zal tevreden zijn, en verlangt slechts, dat hij schenke, wat men van hem begeert. Weigert hij echter de hem voorgestelde wenschen te bevredigen, dan houdt men het er voor, dat men in zijn vertrouwen op hem is teleurgesteld. Indien het nu met het vertrouwen op God even zoo gelegen ware, dan zou daaruit volgen, dat hij, die het beoefende, in het bezit moest gesteld worden van alles, wat hij vuriglijk van God begeerde, hoe onnuttig of schadelijk zelfs het voor hem vervolgens wezen zou; want van eene onbegrensde magt en eene onbepaalde liefde kan men immers alles hopen? Zoo tastbaar nu deze ongerijmdheid is, zoo duidelijk is het voor een ieder, dat van het vertrouwen op God *onderwerping van onzen wil aan den Zijnen* onafscheidelijk is. Ach! de menschen zijn menigvuldig den kinderen gelijk, die oppervlakkig oordeelende en alleen met hunne

lusten te rade gaande, van hunne ouders vragen, wat deze uit teedere bezorgdheid voor hunne welvaart hun niet geven mogen. Zoo ook koesteren wij, kortzigtige en zinnelijke schepselen vele wenschen, die de Alwijze uit belangstelling in ons waar en duurzaam geluk niet bevredigen kan; of wij wanen somtijds iets te behoeven, dat de Algoede ons onthouden moet, omdat het voor onze opvoeding en vorming voor onze hoogere bestemming nadeelig wezen zou. Neen, bij het vertrouwen op God staat de vervulling onzer begeerten of de bereiking onzer bedoelingen niet op den voorgrond, maar veeleer diep in de schaduw. Het behoort ook dan ons te vervullen, wanneer wij niets verkrijgen van hetgeen waarnaar wij verlangden, of dat *wij* meenden noodig te hebben. Ja, onder leed en kommer, bij gemis en teleurstelling, kan het zich vertoonen in een schitterend en bevallig licht. Zoo ziet de vrome lijder aan eene kwaal of ziekte, bij het aanwenden van alle geoorloofde middelen tot zijn behoud en herstel, zijnen zorgelijken toestand voortduren

en verergeren, doch hij is geduldig en tevreden; want hij vertrouwt op zijnen God, bij wien hij, *als de hutte zijner aardsche woning gesloopt zal zijn, een gebouw zal hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen* (1). Zoo blijft de onschuldige verdrukte bij voortduring het voorwerp van hoon en laster, doch hij blijft kalm en gelaten; want hij vertrouwt op God, wien het nog niet behaagt zijne vijanden te schande te maken, maar die te zijner tijd het regt over het onregt zal doen zegepralen. Zoo gaat de vriend van God eene donkere en gevaarvolle toekomst, door geen' enkelen lichtstraal verhelderd, tegen, doch hij is kloekmoedig en onbevreesd; want hij vertrouwt op den Heer, die, wat ook gebeure of hem overkome, alle dingen hem ten goede zal doen medewerken. En zoo bemerkt dan een ieder, dat het vertrouwen op God eigenlijk niets anders is dan de rust en kalmte des gemoeds, ontstaande uit de vaste overtuiging, dat in de besturing van ons geheele lot en bij alles

(1) 2 Kor. V: 1.

wat ons op de levensbaan ontmoet, de hoogste Wijsheid, Magt en Liefde voor ons waar en duurzaam heil bezorgd blijven.

HET GELUK DERGENEN, DIE OP
GOD VERTROUWEN.

Er ligt op den bodem van het menschelijke hart eene begeerte, die een ieder tracht te bevredigen. Het is de begeerte, om gelukkig te zijn, om tevreden en welgemoed zijne levensjaren op aarde te slijten. Dit is het wit, dat de jongeling beoogt, om hetwelk te bereiken hij zijne krachten en vermogens inspant en oefent. Dit is het doel van al den arbeid, van al het slaven en zwoegen van velen, die zich naauwelijks eenige rust of ontspanning gunnen. Dit de hoop, waarmee de rampspoedige zich vleit, dat hij zijn tegenwoordigen toestand nog eenmaal met een' beteren zal verwisselen. Doch de ondervinding leert in duizend voorbeelden, dat hetgeen de meesten *geluk* heeten, dien naam niet verdient, omdat het onbestendig, wisselvallig is en kort van duur, omdat velen er

naar grijpen als naar eene schaduw, omdat zoo veel kwaads, zoo veel leeds ons elken dag verrassen kan in ons beroep, in ons huisgezin, in onze kinderen, waardoor de gelukkigste mensch somtijds onverwacht in rouw en droefheid wordt gedompeld, en eensklaps in een voorwerp van mededoogen en bejammering verkeert. Het is waar, wij zijn gewoon voor de gevaren, die ons allerwegen omringen, de oogen te sluiten, maar wanneer zij ons somtijds opengaan, hoe bang kan het ons dan worden! Als wij den moed hadden, om het vreesselijk heirleger van ziekten en kwalen, van rampen en teleurstellingen te overzien, dat telkens op ons kan aanvallen, wiens hart zou niet zamenkrimpen van angst en zorg? Voor wien zouden de genoegens van het tegenwoordige wisselvallige leven niet van hunne zoetheid worden beroofd? En hoe veel donkerder zou voor een ieder het uitzigt in de altijd onzekere toekomst worden? Neen, het *ware geluk* is niet afhankelijk van de uiterlijke omstandigheden, waarin wij verkeeren, of van de verwezenlijking eener

blijde verwachting in latere jaren. Het is eerst en vooral te zoeken in de innerlijke gesteldheid des gemoeds, in de helderheid en opgeruimdheid van den geest, ontstaande uit de vaste overtuiging, dat geen kwaad of leed ons treffen kan dan naar het bestel en onder de toelating van een' almachtigen, wijzen en liefdevollen Vader in de hemelen, wiens oog ons overal gadeslaat, die ons gaan en ons liggen kent, en met al onze wegen gemeenzaam is, die ons van achteren en van voren beveiligt, en van boven met Zijne hand ons dekt, en zonder wien geene kracht in de natuurlijke of zedelijke wereld zich bewegen kan. Waar dit geloof vast in het harte zetelt, daar verbant het allen angst en kommer. Daar zorgt men niet, dan waar de zorg iets baten kan. Daar vreest men geene gevaren, wier afwendig ons vermogen te boven gaat. Daar drinkt men welgemoed uit den aangeboden kelk der vreugde, zonder bang te zijn, dat hij daarna met den lijdensbeker zal verwisseld worden. Daar wandelt men voort in de voorgestelde loopbaan, alles

veilig achtende in de hand van den getrouwen Leidsman, die haar voor ons heeft afgebakend. Dit geloof stort moed en kalmte uit in de ziel, en wat is er, dat tegen deze gerustheid kan opwegen? Voorwaar, indien de broze sterveling op deze vergankelijke en wisselvallige aarde ooit *gelukkig* heeten mag, hij wijze mij dan eene andere, eene betere, eene rijkere bron zijns geluks dan het *vertrouwen op God!*

Verbeeld u eens, broeder of zuster! die dit stukje leest, dat gij naar het uitwendige aan het noodige gebrek leedt, en niet wist, hoe gij in uwe behoeften zoudt voorzien; maar dat gij eenen vriend hadt, die aanzienlijk en rijk en in staat was u te helpen; die begreep, wat uw tijdelijk welzijn bevorderen kon, en u hiertoe de middelen wist aan te wijzen; die u liefhad, en het u bovendien beloofde, dat hij in den nood voor u zorgen zou, en aan wiens opregtheid en getrouwheid gij niet behoeftet te twijfelen, omdat gij reeds meermalen duidelijke bewijzen zijner toegenegenheid jegens u ontvangen hadt. Wat

dunkt u, zoudt gij u niet hoogst gelukkig achten, dat gij zulk eenen vriend bezat? Zoudt gij uw hart voor hem niet vrijmoedig ontlasten? Zoudt gij u niet veilig op hem durven verlaten, en in zijne tegenwoordigheid al het pijnlijke en kammervolle van uwen toestand vergeten? . . . Inderdaad, wij bezitten zulk eenen vriend in God. Wat? Hij kan met geene aardsche vrienden vergeleken worden. Hij overtreft de besten in rijkdom van vermogen, om te kunnen helpen; in wetenschap van alles, wat voor ons heilzaam is; in liefde jegens alle zijne opregte vereerders; in getrouwheid in de vervulling van alle zijne plegtige beloften. Moet het daarom niet een ieder toestemmen, dat zij te regt gelukkig verdienen genoemd te worden, die op God vertrouwen?

Het is waar, zoo als ik te voren reeds opmerkte, dat het vertrouwen op God niet altijd door de vervulling onzer wenschen of de verwezenlijking onzer verwachting wordt bekroond. Gebeurt dit denzulkten, die alles van de aarde en niets van den hemel ver-

wachten, die alleen op de zichtbare en zinnelijke dingen, of op feilbare en sterfelijke menschen hunne hoop vestigen, en die geen ander geluk kennen dan de inwilliging hunner begeerten en de bereiking hunner oogmerken, dan worden zij gemelijk en verdrietig, dan geraakt het hart in opstand, dan peinzen en klagen en twisten en morren zij, en laten moedeloos het hoofd hangen, of doen honderd vragen, die van het oproer hunner ziel getuigen. Maar hij die op God vertrouwt, heeft altijd goeden moed, hij blijft kalm en rustig, omdat hij berust in hooger en wijzer wil dan den zijnen, en zich overtuigd houdt, dat door onthouding en teleurstelling zijn waar en duurzaam heil somtijds veel meer wordt bevorderd dan door het wandelen op rozen. Hij stemt in met de betuiging van den vromen Dichter (1): *Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, doch nu onderhoud ik uw woord. 't Is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik in uwe inzettingen mij oefende.* De Profheet JEREMIA (2) verheft en roemt daarom

(1) Psalm CXIX: 67, 71. (2) Jerem. XVII: 7: 8.

het geluk van den mensch, die zich op God verlaat, en zijne toevlugt vindt in den Heer. Hij stelt hem voor onder een fraai en bevallig beeld, in het heete Oosten, waar het zelden regent, zeer juist gekozen. Hij vergelijkt hem met een' boom in een' droogen zandgrond geplant bij een' waterstroom, waarin hij zijne wortels heeft uitgeschoten. De zon verspreidt dag aan dag hare brandende stralen, en doet al het geboomte in zijnen omtrek verwelken en verdorren; maar hij steekt zijne opgaande takken met lagchend groen omhoog. De aanhoudende droogte berooft het geboomte nabij hem van zijne sappen en bladen; maar hij houdt niet op vruchten te dragen. Het is als of hij de hitte niet gevoelt, en om de droogte zich niet bekommert; want hij is zoo tierig en welig, als of er geene verwelking ergens plaats had. En dat is zeer natuurlijk. Hij staat bij den stroom, dien de hitte niet doet verdwijnen, die nooit uitdroogt, en hij ontleent zijn voedsel en zijne kracht aan de rivier, zonder dat zij wordt uitgeput. Ziedaar de beeldtenis van hem, die

op God vertrouwt! Op heldere en vrolijke dagen, als voorspoed en genot zijne treden vergezellen en hij ruimschoots in al zijne behoeften voorziet, kan hij daarvan geene proeven geven. Maar als de last des lijdens hem op de schouders wordt gelegd en nederdrukt; als alles rondom hem zich in nevelen hult; als hij noch van zich zelve, noch van anderen hulp of uitkomst durft verwachten, dan vertoont zich de invloed van zijn vertrouwen op den Heer in een glansrijk en liefelijk licht, en prijkt hij, gelijk de groene en vruchtbare boom, onder de verwelkte en bladerlooze. Allen, die hem omringen, beven en sidderen, staan van vrees bedremmeld of vervallen tot wanhoop. Hij alleen blijft bedaard en kloekmoedig. Allen hebben de hoop verloren. Hij heeft nog hoop over. Geen wonder! Gelijk de boom aan het water geplaatst, daaruit zijne voeding en levenskracht put, zoo houdt hij zich vast aan zijnen God, als hij zag den Onzienlijke, en uit de altijd vloeiende bron van Diens algenoegzaamheid ontvangt hij die sterkte en vastheid van geest,

welke somtijds onze bewondering verdient. Wat dunkt u, lezer, mogt dan de Profeet niet te regt uitroepen: *Gezegend is de man, die op den Heer zich verlaat en op Hem alleen zijn vertrouwen vestigt?*

Doch hoewel het niet ontkend kan worden, dat de godvruchtige niet altijd de vrucht van zijn vertrouwen op God plukt, zoo als *hij* die verlangde en waarop *hij* hoopte, zoo gebeurt dit toch meermalen, en de voorbeelden eener zichtbare bewaring en verlossing van hen, die zich in den nood op God verlieten, zijn te talrijk en te merkwaardig dan dat wij dit zouden durven loochenen. Men denke slechts aan ABRAHAM, die het bevel ontvangen had, om zijn' eenigen geliefden zoon ISAK op te offeren. Omdat hij aan de vervulling van Gods beloften, aangaande zijnen lieveling ontvangen, niet twijfelde, zou hij met het blinkend staal hem het hart hebben doorboord, indien de Heer zelf dit niet verhoed, en zijn vertrouwen op Hem door de heerlijkste uitkomst bekroond had (1). — Men verbeelde zich den hagche-

(1) Genes. XXII. Hebr. XI: 17-19.

lijken, ja bijkans hopeloozen toestand, waarin zich eenmaal DAVID bevond. De vervolging van SAUL, het vlugten en zwerven moede, had hij met zijne hem getrouwe bende eene wijk- en schuilplaats gezocht en gevonden bij ACHIS, den Koning van *Gath*, één der Filistijnsche Vorsten. Deze had hem, op zijn verzoek, de stad *Ziklag* tot woonstede aangewezen. Dáár was hij veilig en genoot zestien maanden lang eene verkwikkelijke rust. Doch toen er, na verloop van dien tijd, op nieuw een oorlog tusschen de *Filistijnen* en de *Israëlitén* uitbrak, ontbood ACHIS DAVID en zijne manschap bij zich, en verklaarde hem, dat hij van zijne dienst en hulp in dezen krijg gebruik wilde maken. Tot zijn geluk echter weigerden de overige Filistijnsche Vorsten met hem ten strijde uit te trekken, uit vreeze, dat de Hebreuwsche overlooper hen verraden mogt. Zij drongen er op aan, dat DAVID en de zijnen ten spoedigste zouden worden weggezonden. Dien aandrang kon ACHIS niet weêrstaan, en tegen zijnen zin verzocht hij, dat DAVID en zijne

bende naar *Ziklag* zonden weêrkeeren. Verheugd over deze gelukkige wending vangen zij reeds des anderen daags den terugtocht naar hunne woonplaats aan. Maar nabij gekomen, zien zij nog den rook en de vlammen uit de stad opgaan, en haar binnengetreden, vinden zij van alles, wat zij hadden achtergelaten, niets weder. Amalekitische horden waren, gedurende hun afwezen, daarin gevallen, en hadden alles, wat daarin gevonden werd, buit gemaakt, de vrouwen en kinderen in slavernij weggevoerd, en daarna de stad in brand gestoken. Wie kan zich een denkbeeld maken van het gejammer en gekerm, dat nu ten hemel steeg? Ja, de droefheid sloeg bij DAVIDS spitsbroeders tot volslagene vertwijfeling over, en de vertwijfeling tot mouterij en woede tegen hunnen bevelhebber, zoodat zij hem dreigden te steenigen. Doch in dien schijnbaar reddeloozen toestand, zegt het verhaal, *sterkte zich DAVID in den Heer zijnen God* (1). Hierdoor behield hij in die vreesselijke ure zijne bedaardheid en tegenwoordigheid van Geest.

(1) 1 Sam. XXX: 6^b.

Op den Almagtige steunende, zocht en ontving hij van Hem raad en hulp. Door zijn krijgshaftig besluit wist hij terstond zijnen medgezellen moed en kracht in te storten. Hij plaatst zich aan het hoofd; hij jaagt de roovers met hen na; hij haalt ze in; hij verslaat ze; krijgt al het geroofde terug; en komt bovendien met vrouwen en kinderen en grooten buit te *Ziklag* weder. — Men herinnere zich den godvruchtigen Koning *HISRIA!* Niettegenstaande hij gevaarlijk krank, en de dood hem reeds aangekondigd was, ontzonken hem echter de moed en de hoop op zijne herstelling niet. Hij nam de toevlugt tot den Almagtige. In het ootmoedige gebed stortte hij het hart vertrouwelijk voor Hem uit. En niet te vergeefs riep hij Hem aan, daar hij boven verwachting spoedig van zijne doodelijke ziekte genezen werd, en er nog 15 jaren tot zijn leven werden toegevoegd (1). — Men stelle zich *ASA*, één der Koningen van *Juda* voor, toen hij door een magtig vijandelijk leger benaauwd werd. Zijn beklemde hart

(1) 2 Kon. XX. Jes. XXXVIII.

tot den Almagtige verheffende, bad hij:
 „Heer! het verschilt bij u niet, te helpen
 „den magtige of den krachtelooze. Help
 „ons, Heer onzen God! want op U steunen
 „wij, en in Uwen naam komen wij op tegen
 „deze groote menigte! Heer, onze God zijt
 „Gij, laat toch geen nietig mensch tegen U
 „iets vermogen!” En zijn vertrouwen op
 den Allerhoogste was niet vruchteloos; want
 „de Heer,” meldt de Geschiedschrijver,
 „sloeg de *Mooren* voor het aangezicht van
 „ASA en voor het aangezicht van *Juda*, en
 „de *Mooren* vloten” (1). — Men werpe eenen
 blik op DANIEL, nadat DARIUS het bevel
 gegeven had, dat niemand in zijn geheele
 rijk, gedurende eene maand, noch aan eenigen
 God, noch aan eenig schepsel iets zou vragen
 dan aan hem alleen. De Profeet bekommerde
 zich over dit gebod des Konings niet, maar
 ging voort, zoo als hij gewoon was, drie-
 malen daags de knieën voor den Heer zijnen
 God te buigen, die hem ook beveiligde,
 toen hij, tot straf van zijne ongehoorzaamheid

(1) 2 Chron. XIV: 11, 12.

aan 's Konings bevel, in eene grot den verscheurenden leeuwen ter prooi was voor-
geworpen. Deze roofzuchtige dieren bragten hem echter geene enkele wonde toe, zoodat, toen DARIUS op den volgenden dag hem uit den kuil liet optrekken, hij daaruit onbeschadigd weêr te voorschijn kwam (1). — Men brenge zich PETRUS, den Apostel des Heeren te binnen, dien de trotsche HERODES om de gunst des volks te winnen, liet gevangen nemen met het voornemen, om hem, even als den Apostel JACOBUS, van het leven te berooven. Gedurende den tijd, dien hij in den kerker vertoefde, werd er door de Gemeente een herhaald gebed voor zijne bevrijding ten hemel opgezonden. En haar vertrouwen op God werd niet beschaamd. Hij zond zijnen Engel, die den ijverigen en kloekmoedigen Evangeliedienaar uit de gevangenis leidde, en uit de magt zijner vijanden verlost (2). — Men lette op de jammervolle omstandigheden, waarin PAULUS en SILAS gewikkeld werden, na dat zij te *Filippi* de

(1) Daniel VI.

(2) Hand. XII.

leer der zaligheid verkondigd, en hun gezag als gezanten van JEZUS waardiglijk gehandhaafd hadden. Met geweld naar de gerechtsplaats gesleept, werd hun geweten, dat zij de godsdienst van den staat aanrandden, en zeden aanprezen, die het den Romeinen niet geoorloofd was te volgen. Onverhoord en zonder gevonnisd te zijn, werden zij wreed gegeeseld, en daarna in een donker hol geworpen, waar de opziener der gevangenis hunne voeten in een houten blok vastklemde. Welk een staat van ellende! Is het wonder, dat de pijn den slaap van hunne oogen weerde? En wat zou men anders van hen verwachten, dan kermen en klagen, of dat zij in droefheid verzonken, stilzwijgend hun leed verduurden? Maar neen! Te middernacht baden zij en zongen Godverheerlijkende iederen, wier liefelijke toonen den overigen gevangenen in het oor klonken, zoodat zij aandachtig naar hen luisterden. En de Heer antwoordde op hun gebed en hunne lofgezangen met een teeken, zijner almacht en liefde waardig. De boeijen, waarmede zij

gekluisterd waren, ontvielen hun, en de Hoofdlieden der stad, die hen hadden laten gevangen zetten, geleidden zelven hen eervol en veilig uit den kerker (1). — Men vergete eindelijk den Zaligmaker niet! Gereed, om zijn leven te geven tot een' losprijs voor velen, sprak Hij tot zijne leerlingen: *Gij zult mij alleen laten, en [nogtans] ben ik niet alleen, want de Vader is met mij* (2) Met dat geloof vervuld, boog Hij zich voor zijnen Vader neêr, toen een doodelijke zieleangst Hem aangreep in den Olijvenhof, waar de kus des verraads Hem op de lippen gedrukt, en Hij in de handen zijner vijanden zou overgeleverd worden (3). Hij offerde gebeden en smeekingen met sterke roeping en tranen tot Dengenen, die Hem uit den dood verlossen kon. En Hij werd verhoord uit de vrees (4); want er kwam tot Hem een Engel uit den hemel, die Hem vertroostte en versterkte, zoodat Hij vol van moed en onverschrokken de gewapende bende

(1) Hand. XVI: 16 en volg. (2) Joh. XVI: 32b.

(3) Matth. XXVI: 36-46. (4) Hebr. V: 7.

tegentrad (1). Voorwaar, de voorbeelden waarop wij wezen, zijn naar ons oordeel genoegzaam ter overtuiging van een ieder, dat de Heer niet beschaamt degenen, die op Hem hopen; dat de krachten der natuur Hem ten dienste staan, en Hij zelfs het hart der menschen kan buigen en leiden, wanneer het zijne wijsheid behaagt zijne vereerders te beveiligen, aan het geweld hunner vijanden te ontvoeren, of uit een' dringenden nood hen te redden. En zouden dan zij, die zulke heerlijke vruchten van hun vertrouwen op God hebben ingeoogst, niet *gelukkig* mogen genoemd worden?

Hoewel wij er niet aan twifelen, of al onze lezers zullen op deze vraag een toestemmend antwoord geven, zoo zal toch deze en gene daarbij de bedenking voegen, dat in den tijd, waarin wij nu leven, zulke schitterende uitkomsten van het vertrouwen op God niet meer gezien worden. Het is waar, er geschieden thans geene wonderen; maar daarvan bediende zich het Opperwezen

(1) Luk. XXII: 43.

meestal ook niet, om zijne dienaars tegen dreigende rampen te beveiligen, of ze, bij het treffen daarvan, voor hen onschadelijk te maken en af te wenden. En nog bezit Hij, wiens hand niet verkort, of wiens magt niet meer beperkt is dan in vroegere eeuwen, het vermogen, om, boven alle menschelijke berekening, redding te gebieden uit den grootsten nood, en de middelen daartoe gebezigd, ongedacht met zijnen zegen te bekroonen. Daarom vinden wij in de gewijde schriften de plegtigste en meest algemeene verzekeringen, die het vertrouwen op den Almagtige ten allen tijde, en onder al de zorgen en bezwaren des levens, kunnen steunen en schragen. Of lezen wij niet in onzen Bijbel: *God is ons eene toevlugt en sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden eene hulp in benaauwdheden* (1). *Allen, die U verwachten, zullen niet beschaamd worden* (2). *Weest in geen ding bezorgd; maar laten uwe begeerten in alles door bidden en smeeken met dankzegging bekend worden bij God* (3)!

(1) Psalm XLVI: 1

(2) Psalm XXV: 3a.

(3) Filipp. IV: 6.

Werpt alle uwe bekommelingen op Hem; want Hij zorgt voor u (1). En als een ieder, zijne eigen ervaring raadplegende, eenen blik werpt op de tot hiertoe afgelegde levensbaan, wie is er dan, die vruchteloos de sporen van Gods bewaring en bescherming, van zijne sparende en reddende liefde zoeken zal? Hier beveiligde Hij door een' schijnbaar toevalligen samenloop van omstandigheden tegen onheilen, wier afwendig onmogelijk werd geacht. Dáár gebod Hij de genezing van eene ziekte, die doodelijk scheen. En elders verleende Hij boven verwachting licht en moed en krachten, om geduldig het leed en de smart te verduren, die onvermijdelijk waren. Nu eens werd een lang gekoesterde wensch ongedacht vervuld. Dan weder eene hagchelijke onderneming met eene heugelijke uitkomst bekroond. En op eenen anderen tijd *vernachtte des avonds het geweest en des morgens was er gejuich*. (2) Ja, wie is er, die zich de dagen niet herinnert, waarop het onweder aan den gezigteinder samenpakte,

(1) 1 Petr. V: 7.

(2) Psalm XXX: 6^b.

dat boven zijn hoofd dreigde los te barsten? Bij het naderen daarvan namen angst en kommer den boezem in. De ontstelde verbeelding maalde reeds de verwoesting en schade, die hagel en bliksemvuur veroorzaken konden. Het hart begon daarbij hevig van vrees te kloppen. De adembaling werd bemoeijelijkt, tot dat men uitgeput van angstig overleg eensklaps den wind hoorde opsteken, die de zwarte donderwolken voortstuwde en uit een joeg, welke zich, bij het afdrijven, alleen in een' malschen regen ontlastten. O, hoe werd toen de overdreven, onheilspellende en nuttelooze zorg beschaamd en de bekentenis afgeperst, dat zij inderdaad welgelukzalig zijn, die, bij dreigende gevaren, op God vertrouwen!

WAT TOT HET VERTROUWEN OP GOD
WORDT VEREISCHT.

Als men eenen blik werpt op de christelijke gemeente, dan kan het haren opletten den beschouwer niet ontgaan, dat men slechts weinige van hare leden vindt, die vol van

geloof en hoop op God niet slechts op heldere, maar ook op sombere dagen, en niet bezorgd voor de onbekende toekomst, den levensweg bewandelen. Duizende daarentegen zijn er, die altijd onder een' last van bezwaren gekromd gaan. Het goede, dat hun ten deel valt, schenkt hun geen genot wegens de vrees voor het naderende kwaad, die het zoet hunner genietingen verbittert. De onheilen, die hen treffen, verzwaren zij door hun morren en klagen, of zij vergrooten ze door hetgeen zij willekeurig daaraan toevoegen. En het verschiet stellen zij zich gewoonlijk alleen van zijne donkere zijde voor. Vraagt men naar de oorzaak, waarom de meesten, die Christenen heeten, niet dankbaar zijn in voorspoed, niet geduldig in tegenspoed, en voor de toekomst geen goed toeverzigt hebben op onzen getrouwen God en Vader? (1) Wij antwoorden, omdat hun het een of ander ontbreekt, dat men noodwendig bezitten en betrachten moet, zal men onder al de omstandigheden des levens op

(1) Heidelb. Katech. Zond. X, antw. 28.

God kunnen of durven vertrouwen. Het onderzoek naar hetgeen *hiertoe vereischt wordt*, kan daarom niet overtollig worden geacht.

1. *Eene heldere kennis van God.*

Zal men op God zijn vertrouwen kunnen vestigen, dan moet men vooral eene *duidelijke en levendige kennis* hebben van dat aller-volmaakste Wezen. In het natuurlijke zal men zich immers nooit op iemand verlaten, dien men niet kent, van wien men nimmer iets vernomen heeft, en van wien men niet overtuigd is, dat men zijne belangen gerust en veilig aan hem durft aanbevelen? Even zoo kan noch zal men op den Heer vertrouwen, wanneer men van zijne hoogheid en volkomenheid volstrekt geen begrip heeft, of zich daarvan wanstaltige en misvormde denkbeelden vormt. En wie zal het nu ontkennen, dat men, te midden van het Christendom overal een talrijke menigte vindt, aan de blinde Heidenen gelijk, die eene onverschoonlijke onkunde aangaande God en zijne heerlijke volmaaktheden verraadt, of die, naar eenig bewijs voor zijn bestaan en bestuur

gevraagd, geene rekenschap van haar geloof daaraan kan geven? Onmogelijk kunnen de- zulken bij de aardsche wisselvalligheden tot God hunne toevlugt nemen, en op de onvei- lige levensreis zich aan Hem, als hunnen besten Leidsman toevertrouwen; want ook op hen is het spreekwoord toepasselijk: *onbekend maakt onbemind*. Neen, het lijdt geen twijfel, of er behoort tot het vertrouwen op God eene opgeklaarde kennis van Hem, als den Opper- heer in het geheele rijk der zichtbare en on- zienlijke schepping, die het menschdom met bijzondere zorg en liefde gadeslaat, en met al zijne wegen en handelingen het geluk van ieder zijner redelijke schepselen bedoelt. Er behoort tot hetzelfde een helder inzien in zijne magt, zijne wijsheid en alwetendheid, waar- door Hij alles doen kan wat Hem behaagt; bij alles, wat Hij beschikt of toelaat, zijne heilvolle oogmerken altijd weet te bereiken, en op den weg, dien wij bewandelen, onze voetstappen overal vergezelt. Er behoort tot hetzelfde eene onwrikbare overtuiging, dat God onze Vader is, die al onze misdrijven

ons vergeven wil en kan naar den rijkdom zijner genade, ons betoond in de overgave zijns eigen' Zoons, die eene verzoening is voor onze zonden, en niet alleen voor de onzen, maar voor die der geheele wereld, en die ons met Hem alle dingen schenken zal (1). Inderdaad, waar men door onderzoek en opmerking in deze noodigste aller wetenschappen zich geoefend heeft, daar zal haar bezit haren weldadigen invloed openbaren bij een ieder, die bij het dreigen van de stormen des levens omziet naar een grond, waarin hij het anker zijner hoop gerust kan laten neêrzinken.

2. *Geloof aan Gods Voorzienigheid.*

Tot het vertrouwen op God wordt bovendien vereischt een *onbepaald en vast geloof aan zijne Voorzienigheid*. Wij belijden, dat God door zijne almachtige en alomtegenwoordige kracht den hemel en de aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met zijne hand nog onderhoudt en alzoo regeert, dat alle dingen niet bij geval, maar van zijne

(1) 1 Job. II: 2. Rom. VIII: 32.

vaderlijke hand ons toekomen (1). Van hoe-
 vele onzekere kansen het schijne af te han-
 gen, wat de loop der aardse dingen ons
 zal aanbrengen, en van welk eene toekomst
 het tegenwoordige zwanger ga, wij weten
 het, dat het alles besteld en beschikt wordt
 door den Albestuurder, die den schakel van
 alle gebeurtenissen der wereld in het alge-
 meen en van een ieders lotgevallen in het
 bijzonder regelt en vasthoudt. Maar is het
 wel zoo, dat wij het weten? Helaas! Velen
 stemmen het toe, omdat zij de getuigenis
 der rede en Openbaring niet durven weêr-
 spreken; omdat zij anders sprekende, hun
 Christendom zouden moeten verzaken. Maar
gelooven zij het ook? Gelooven zij het te
 aller tijd? Ook in den donkeren nacht des
 tegenspoeds? Bij het mislukken hunner plan-
 nen? Bij het verlies van hetgeen hun lief
 en dierbaar was hier beneden, en als hunne
 schijnbaar betamelijke wenschen en begeerten
 onvervuld bleven? Ach, met al hun Chris-
 tendom, zijn zij vaak maar al te heidens-

(1) Heidelb. Catech. Zond. X, antw. 27.

gezind. Indien zij nog aan een blind noodlot geloofden, menigmaal zouden zij zich niet hopeloozer aanstellen. En als zij spreken van fortuin, van kansen, van toevallen, dan getuigt zelfs de taal, waarvan zij zich bedienen, tegen hen. Wanneer wij het *waarlijk* gelooven, met vaste, innerlijke overtuiging, dat wij altijd en overal in de hand van God, en in Gods hand alleen zijn; dat geen kwaad noch leed ons naderen, dat niets of niemand ons déren kan, dan naar den wil en onder de toelating van een' almachtigen, alwijzen en liefderijken Vader in de hemelen, hoe zou het dan nog mogelijk wezen, kleinmoedig of vreesachtig te zijn, of over hetgeen al gebeuren kan zich te bekommeren? Ja, wie, dien het niet aan alle vertrouwen op God ontbreekt, heeft het niet meermalen in omstandigheden, die wij hagchelijk noemen, ondervonden, dat hij door vrees en droefheid afgemat, en gedurig angstiger geworden, zich had uitgestrekt en omwentelde op het slapelooze leger, totdat hij eindelijk bij de gedachte: „er zal, toch niets dan hetgene

God wil geschieden!" gerust en zacht kon insluimeran? Zie dat was de vrucht van het zich verlaten op den Heer!

5. *Hartelijke liefde jegens God.*

Er behoort nog tot het vertrouwen op God, eene *hartelijke liefde jegens Hem, zichtbaar in de betrachtting zijner bevelen*. Men denke toch nooit, dat een ieder, wie hij zij, en hoe hij gezind is en handelt, zich op den Allerhoogste kan of mag verlaten. Neen, alleen hij, die omtrent zijnen hoogsten Wel-doener niet koel en onverschillig is, maar in wiens hart Hij de eerste plaats bekleedt; alleen hij, die alles voor God ten beste heeft, en gedurig bewijst niets beters noch zaligers te kennen, dan zich aan zijne dienst te wijden, en in zijne beschikking geheel te berusten, kan en mag zich aan Hem toevertrouwen. Hoe zou men in het natuurlijke over een kind oordeelen, dat weigerde zich door zijne ouders te laten leiden, en altijd meende veel beter te weten, wat zijn geluk bevorderen kon dan zij, van wege hunnen leeftijd door ervaring geoefend; dat telkens

tegen hen opstond en voor hen eene steeds vloeijende bron was van huiselijk leed; maar dat evenwel zich bestendig op hunne zorg verliet, dagelijks van hen het goede verwachtte, en met weldaden begeerde overladen te worden? Zou men zijn gedrag niet afkeuren, zijne verwachting niet ongegrond, zijn verlangen niet onredelijk noemen? Hetzelfde oordeel geldt omtrent allen, die op Gods zorg zich verlaten en op zijne gunst en bijstand rekenen, maar die overigens weinig aan Hem denken, niets voor Hem gevoelen, en zijne bevelen onophoudelijk overtreden. Voorwaar, het vertrouwen op God is van de gehoorzaamheid aan Hem onafscheidelijk. Op de allernaauwste vereeniging van beiden maken ons de H. Schrijvers bij herhaling opmerkzaam, als zij vermanen of getuigen: *Vertrouwt op den Heer, en doet het goede* (1)! *De goddelooze heeft vele smarten; maar die op den Heer vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen* (2). *De oogen des Heeren zijn op den regtvaardige; maar*

(1) Psalm XXXVII: 3a. (2) Psalm XXXII: 10.

het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen (1). De Heer is ver van den goddelooze; maar het gebed der regtvaardigen zal Hij verhooren (2). Wij weten, dat, zoo iemand godvruchtig is en Gods wil doet, Hij dien hoort (3). En dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede (4). Geliefden! Indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God. En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgene behagelijk is voor Hem (5). Uit deze aangehaalde plaatsen der H. Schrift blijkt het zonneklaar, dat zij een onlosmakelijk verband veronderstelt tusschen het vertrouwen op God en een aanhoudend pogen en streven, om Hem welgevallig te zijn. Wij zien ze daarom ook bij alle godvruchtigen, van welke de Bijbel gewaagt, ten naauwste vereenigd, en indien de zedelooze en moedwillige overtreder van Gods geboden

(1) Psalm XXXIV: 16a, 17a. (2) Spreuk. XV: 29.

(3) Joh. IX: 31. (4) Rom. VIII: 32.

(5) 1 Joh. III: 21, 22.

zich ooit op zijne gunst en bescherming verliet, het zou een dwaas en roekeloos vertrouwen zijn, waarvoor althans in het Woord van God geene schaduw van bewijs gevonden wordt. Neen, uit onze gezindheden en voornemens, uit ons gedrag en onze daden moet het zichtbaar worden, wiens wij zijn, wien wij toebehooren, op wien wij steunen en onze hoop vestigen. En wie hij dan zij, die God nog niet vreest en zijne bevelen veracht; — die onafgebroken aardschen voorspoed en de bevrediging van zijne zinnelijke lusten en begeerten voor het grootste geluk des tegenwoordigen levens houdt, en daarom klaagt en moedeloos nederzit en twist met den Heer, als of hem onrecht geschiedde, wanneer hij eenig verlies moet lijden of tot het betrachten van moeilijke pligten geroepen wordt, hij kome van het dwaalspoor terug, waarop hij zich bevindt, en late zich niet langer door eene ijdele begoocheling misleiden! Als de afgedwaalde zoon in de gelijkenis van onzen Heer, keere hij met berouw en schuldbelijdenis tot den hemelschen

Vader weêr, ziende en zich verlatende op het offer tot verzoening aller zonden, door den Zaligmaker der wereld eenmaal opgebracht! Zijne genade zij hem tot alles genoeg! Zijne kracht worde in zijne zwakheid volbracht! En met zijnen Geest vervuld, verripte en volbrengende hij volijverig en standvastig al wat hij weet, dat Gode welbehagelijk is! Dan, maar ook dan alleen, zal gevaar noch onheil hem verschrikken, wanneer pligt en roeping hem gebieden: ze te gemoet te gaan, ja, hij zal die ware rust der ziel genieten, en dien fieren moed in zich opgewekt gevoelen, om tot verheerlijking van God alles te ondernemen en te verdragen, waardoor het vertrouwen op Hem in zijne meest schitterende gedaante zich ten allen tijde heeft vertoond.

4. *Gebruik der aanwezige middelen.*

Eindelijk wordt er tot het vertrouwen op God vereischt, dat men ter voorziening in zijne behoeften *vlijtig de aanwezige middelen gebruike*. Hoewel het niet ontkend mag worden, dat al het goede, hetwelk men bezit

en geniet, en waarop men in het vervolg hoopt, door God geschonken wordt en van zijne beschikking afhankelijk is, zoo is het nogtans boven allen twijfel verheven, dat nooit iets onmiddellijk zal verkregen worden; want al wat bestaat, is door den wijzen Schepper niet slechts met nuttige oogmerken voortgebracht, maar het een heeft ontegenzeggelijk invloed op het ander, en oorzaken en gewrochten zijn ten naauwste met elkander vereenigd. Wie dus alles lijdelijk en onbezorgd van boven verwacht, handelt tegen de orde hier beneden vastgesteld; hij schijnt te meenen, dat er ten zijnen behoefte wonderen zullen gebeuren, die maar zelden en alleen met Godverheerlijkende bedoelingen zijn geschied; hij zou zich aan traagheid en opzettelijk verzuim schuldig maken, waartegen wij in de H. Schriften niet alleen telkens worden gewaarschuwd (1), maar die ons bovendien wijzen op voorbeelden van godvruchtige mannen, die zich van gepaste middelen bedienden,

(1) Spreuk. VI: 9-11. XXIV: 30-34. Pred. IX: 10. Joh. VI: 12. 1 Thess. IV: 11. 2 Thess. III: 10.

om hun lijden te verzachten, hunnen last te verligten, ja, om uit hunne verlegenheid zich geheel te redden. De Aartsvader JAKOB, op Gods bevel uit *Mesopotamie* naar *Kanaan* terugkeerende, wendde alles aan, wat in zijn vermogen was, om den toorn van zijn' beledigden broeder ESAU te bedwingen, en zijne gunst en liefde te herwinnen (1). JOZEF, in *Egypte* onschuldig in den kerker geworpen, trachtte den opperschenker des konings te bewegen, dat hij zijne voorspraak zoude wezen, als hij in zijnen post aan het hof van FARAO zou hersteld zijn (2). MOZES verligte zich den al te zwaren last van zijne bestuur over *Israël* door het benoemen en aanstellen van mannen, die hem in de handhaving van het recht zouden behulpzaam wezen (3). De Koning HISKIA moest, ter herstelling van zijne doodelijke krankheid, op Gods bevel vijgen leggen op zijne kwaadaardige zweren (4). PAULUS liet zich des nachts in eene mand langs de stadsmuur afdalen,

(1) Genes. XXXII.

(2) Genes. XL: 14.

(3) Exod. XVIII: 13 en verv.

(4) 2 Kon. XX: 7.

om zich tegen de hem vijandige Joden te beveiligen, die besloten hadden hem van het leven te berooven (1). En de Zaligmaker zelf, bemerkende, dat de menigte, die Hij wonderdadig gespijzigt had, voornemens was, Hem met geweld tot Koning te verheffen, beval zijnen discipelen terstond hun vaartuig te beklimmen en in zee te steken, waarna Hij zich aan hare nasporing op een' eenzamen berg onttrok (2). Even zoo is het ieders dure plicht, om, met inspanning van al zijne vermogens en krachten, in zijne behoeften te voorzien en bij dreigend of drukkend leed geen geoorloofd middel onbeproefd te laten, om het af te weren of te verzachten, mits men daarbij de bede voege, dat God de aangewende pogingen met zijnen zegen bekroone. Maar als het geweten de getuigenis geeft, dat men aan geene traagheid of opzettelijk verzuim schuldig staat; als men gedaan heeft, wat men kon en mogt en verplicht was, en zijn gedrag voor de regtbank van eer en

(1) Hand. IX: 25.

(2) Matth. XIV: 22, 23. Joh. VI: 14, 15.

deugd, van billijkheid en regtvaardigheid kan verdedigen, dan mag men hoofd en hart opwaarts heffende, de uitkomst van al zijn pogen en streven aan den Albestuurder overlaten, en zijn lot en zijnen weg gerust aan Hem toevertrouwen.

OPWEKKING EN AANSPORING TOT HET
VERTROUWEN OP GOD.

Op de onbestendige en wisselvallige aarde, die wij bewonen, zullen er slechts enkelen gevonden worden, die getuigen kunnen, dat al hunne levensjaren gerust en stil, als eene zacht vloeiende beek zijn voorbijgegaan. De meesten daarentegen zullen zich de dagen herinneren, waarop de zon van hunnen voorspoed achter donkere wolken schuilde; waarop zij hunne bete met tranen besproeiden, en hun hart als met een' band werd toegeklemd. O, hoe opbeurend en troostvol was het toen voor den opregten dienaar van God, Hem tot eene toevlugt te hebben, in Hem zijnen steun te vinden, en op zijne zorg en bescherming zich vertrouwelijk te verlaten! Of misschien

werd deze en gene onzer lezers wel eens in eenen toestand gebragt, of verkeert nog heden daarin, die zijn' geest met vrees en kommer vervult, doch welke hij zich verpligt acht voor anderen te ontveinzen of te verbergen, omdat gewigtige redenen hem gebieden de oorzaak daarvan zelfs voor zijne naaste betrekkingen en beste vrienden te verzwijgen. Wat anders blijft hem dan over, dan den benaauwdten boezem in den schoot des hemelschen Vaders uit te storten, die, wanneer alles vlugt, altijd nabij zijne kinderen blijft; die ziet, wat zij in het verborgen lijden, al durven zij het aan niemand openbaren; en die boven verwachting de droefheid in blijdschap kan veranderen? En als het somtijds gebeurt, dat de toekomst zich in digte nevels hult, zoodat het onmogelijk kan berekend worden, of hetgeen zij in haren schoot besloten houdt, het levensgenot verhoogen of verbitteren zal; of als het zeker is, dat zij eene zware taak zal opleggen, waartoe menschelijke vermogens en krachten naauwelijks toereikend schijnen: wat is dan meer geschikt, om den moed niet

te verliezen dan het vertrouwen op den Almagtige, die zoo dikwijls de bergen van zwarigheden, welke men had opgeworpen, deed wegzinken vóór men tot hen genaderd was, die niemand een' last zal opleggen, waarvoor zijne schouders niet berekend zijn en bij het torschen daarvan den zwakke ondersteunen zal en den wankelende staande houden,

Inderdaad, het is een schoon, een verkwikkend, ja verrukkend denkbeeld God aldus tot zijnen beschermer en vriend te hebben, onder wiens opzigt en hoede men zich allerwegen veilig acht, en van wiens wijsheid en liefde men verwachten mag, dat Hij den zijnen alleen dat onthouden of ontnemen zal, wat hun schadelijk zou wezen, maar daarentegen met eene milde hand zal toereiken, al wat tot hunne vorming en opvoeding voor hunne toekomstige heerlijke bestemming dienen kan. Daarom is een ieder diep te beklagen, wien dat gemoedsbestaan, waarover wij hem onderhielden, vreemd blijft gedurende zijne aardsche omzwerving, en die bij de zorgen, teleurstellingen en gevaren,

daaraan in minder of ruimer maat verbonden, een' anderen grond heeft, waarop hij zijne verwachting bouwt, een' anderen staf, waarop hij steunt, een ander rustpunt, waarin zijne vrees zich oplost, dan waarop wij hem wezen. Of zou iemand iets, dat onder de zon bestaat, weten te noemen, waarop hij het harte zetten en veilig vertrouwen kan? Zou het zijn op zijn rijkdom? Maar de ervaring predikt het luide, hoe onzeker zijn bezit is; hoe gemakkelijk hij zich vleugelen kan maken en henenvaren. Op zijne vrienden? Maar hoe weinigen worden er gevonden, die dezen edelen naam met regt verdienen; hoe velen zijn ons reeds door den dood ontnomen; hoe spoedig kunnen de nog overigen ons ontvallen! Op zijnen welstand en zijne krachten? Maar één val, ééne onvoorziene belediging, ééne hevige ziekte kan hem ter neer werpen en van het leven berooven. Op zijn verstand en doorzigt? Maar hoe menigmaal laten zij hem verlegen; hoe dikwijls feilen zij; hoe vaak worden zij door vooroordeelen beneveld! Ach! het zijn allen rietstaven, die de handen

doorboren. En al ware het, dat wij daarop steunen konden, zoo lang wij op de aarde omdolen, waaraan zullen wij ons dan toch vasthouden, als wij van hier vertrekken moeten, en al wat ons lief en dierbaar was achterlaten? Wat zal ons dan bemoedigen en geruststellen, als het gordijn, dat de andere wereld voor ons bedekt, wegvalt, en wij in het akelige verschiet der eeuwigheid inzien en aan onze verschijning voor den regterstoel van CHRISTUS denken zullen? Gelukkig derhalve hij, die nog een ander en beter goed kent en bezit dan de gansche wereld heeft en geven kan, een' schat, dien de mot en roest niet verteren, of dieven ontrooven kunnen, meer dan genoegzaam, om al de behoeften der ziel te vervullen! Voorwaar, de bezitter van dezen schat durft zich gerust op Hem verlaten, van wien hij dien ontving en dankbaar aannam. Bij het genot daarvan zet hij tevreden en blijmoedig de levensreis voort, en den eindpaal daarvan bereikt hebbende, openbaart zich vooral de kracht van zijn vertrouwen op God. Niet

gehecht aan de zinnelijke en vergankelijke wereld, treedt hij onbevreesd de vallei des doods in, ten volle overtuigd, dat weldra een hemel van eindelooze gelukzaligheid voor hem zal geopend worden!

Men zou verwachten, dat allen, die zich onder het getal der Godvruchtigen rangschikken en voorwenden, dat zij met Gods H. Geest vervuld zijn en door Hem zich laten leiden, door hun vertrouwen op God boven anderen zouden uitmunten, en den zegenrijken invloed dezer deugd op de stemming huns gemoeds onder al de wisselingen des levens, in hunne tevredenheid en blijmoedigheid zouden ten toon spreiden. Doch wij mogen het niet ontveinzen, dat wij in die verwachting meermalen werden teleurgesteld. Nu en dan ontmoetten wij welmeenende en gemoedelijke christenen, die telkens vreesden, dat zij het gebouw hunner hoop op een' zandgrond zouden vestigen; die over het geheel onrustig, neêrslagtig en voor de toekomst bezorgd waren, zoodat niet zelden gelaat en houding van de sombere stemming

hunner ziel getuigden. De oorzaken hiervan waren onderscheiden. De een stond ten aanzien van zijne Evangelische kennis nog op dezelfde hoogte, die hij misschien reeds in zijne jeugd bereikte. Hij sprak somtijds met afkeuring van de ware godsdienstige verlichting. Hij liep doorgaans rond in denzelfden kring zijner denkbeelden, die alleen op het gemoedelijke betrekking hadden. Hij verwierp al wat naar zijn oordeel geene strekking had, om dien uit te breiden. Alzoo had hij het aan zich zelve te wijten, dat hij op den Onveranderlijke en Getrouwe zich niet onbepaald durfde verlaten. Gebrek aan genoegzame kennis en juiste bevassing van het troostvolle Evangelie was hiervan alleen de oorzaak. — Een ander had zich een leerstelsel van de godsdienst eigen gemaakt, dat voor een groot gedeelte streed met den inhoud en geest van het woord van God. Hij liet zich niet overtuigen, dat zijne begrippen daarvan verkeerd en ongegrond waren, ja, de vroomheid van een ieder, die daarin met hem niet zamenstemde, was bij hem verdacht. Hieraan was

het toe te schrijven, dat hij zuchtende en klagende zijne dagen sleet, en de rust en kalmte der ziel niet genoot, welke alleen de vruchten zijn van het vertrouwen op God. — Een derde was wegens zijne bloedmenging somber van aard en tot droefgeestigheid geneigd. Niet gedachtig aan die mengeling van vochten in ons ligchaams-gestel, en aan den invloed, dien zij op den geest en zijne vermogens en denkbeelden uitoefent, scheen hij van gevoelen te zijn, dat blijmoedigheid en opgeruimdheid den godvruchtige niet betamen. Het gevolg hiervan was, dat hij aan twijfelmoedigheid en wantrouwen voedsel gaf, en onder een drukkenden last van allerlei bezwaren, dien hij zelf zich oplegde, voortdurend gebogen ging. — Een vierde werd door vele en langdurige beproevingen geteisterd. De eene ramp verving bij hem de andere. Het eene verlies was naauwelijks geleden, of een ander bedreigde hem. Het werd hem moeilijk, om in al de behoeften van zijn huisgezin te voorzien. De vrees voor gebrek en armoede sloop zijn hart binnen. Hierdoor begon de

moed hem te ontzinken en zijn vertrouwen op God te wankelen. Het was hem onverklaarbaar, dat de hemelsche Vader zijne kinderen zoo zwaar zou doen lijden en zoo aanhoudend tuchtigen, terwijl vele goddeloozen zich over hunne welvaart en hunnen voorspoed verheugden. Met ASAF vroeg hij: *Heb ik dan te vergeefs mijn hart gezuiverd, en in onschuld mijne handen gewasschen, daar elke dag mij nieuwe kwelling geeft, en iedere morgen nieuwe ramp?* (1) Wat wij beproefden, om dezulken óf van hunne verkeerde begrippen en vooroordeelen te genezen, óf hunnen zinkenden moed te schragen, en hun wankelend vertrouwen te versterken, het was veeltijds vruchteloos. Enkelen meenden, dat zij alleen den echten toetssteen der ware wijsheid bezaten. Sommigen versmaadden zoo wel het verstandig onderwijs als den welmeenenden raad van hunne leeraars of meer geofende vrienden. En anderen weigerden en bleven hardnekkig weigeren te gelooven, dat niemand meer reden heeft, om, zelfs onder de snerpendste geeselslagen des

(1) Psalm LXXIII: 13, 14.

tegenspoeds, zijn lot blijmoedig over te geven in de handen van een Wezen, dat aller belangen kent, aller belangen op het harte draagt, en met wijze liefde in die allen zal voorzien, dan de regtvaardigen en opregten van harte.

Met dat al stemmen wij het gereedelijk toe, dat het vertrouwen op God, zelfs bij den meest kundigen en verst gevorderden christen, niet ten allen tijde vast en onwankelbaar is; dat het nu en dan met twijfelfmoedigheid gaat gepaard; dat het wel eens door angst en vrees wordt afgewisseld. Maar daarom sporen wij hem aan, dat hij toch alle naarstigheid aanwende, om het aan te kweeken en te versterken; want het is hem bij ervaring bekend, welk een kostelijken schat het is, en hoe grooten invloed het op de kalmte en opgeruimdheid zijns gemoeds uitoefent. Vraagt misschien iemand, welke de middelen zijn, die hem daartoe kunnen dienstbaar wezen? Zij zijn deze: Beschouw met een' opmerkzamen blik de natuur en hare afwisselende tooneelen! Dagelijks zult gij daarop de trefsendste bewijzen van Gods wijsheid en goedheid

zien. Volg in dit opzicht het voorbeeld der godvruchtige dichters en Profeten onder het Oude Verbond, en bovenal dat van uwen Heer en Zaligmaker, die zijne leerlingen van eene angstvallige en nuttelooze bezorgdheid voor hunne ligchamelijke nooddruft zocht te bevrijden, door hen te wijzen op de vogelen des hemels, die niet zaaijen noch maaijen, die akkers noch schuren bezitten, en nogtans hun voedsel vinden, en op de bloemen des velds, die niet arbeiden noch spinnen, en evenwel prachtiger dan SALOMO waren uitgedoscht, opdat zij het zouden gelooven, dat de hemelsche Vader, die de vogels voedt en de bloemen tooit, veel meer voor hen zou zorgen, die in alle opzigten de vogels en bloemen ver overtroffen. Vermeerder en verhelder uwe godsdienstige kennis, door het onderzoek des Bijbels, door het bijwonen der openbare godsdienstoefeningen, door het lezen van goed geschreven en nuttige boeken, door den omgang met weldenkende en geoefende christenen, opdat gij een levendig inzien moogt verkrijgen in Gods magt, en wijsheid en goedheid, eene

onwrikbare overtuiging, dat alles van Hem afhankelijk en aan Hem onderworpen is, zóó, dat er zelfs geen muschje op aarde valt zonder uwen Vader en de haren uws hoofds allen geteld zijn. Herinner u, vooral op donkere en ramspoedige dagen, de voorbeelden dier uitstekende mannen, die in den nood en bij dreigende onheilen en gevaren door hun vertrouwen op God hebben uitgemunt en gezegevierd (1), opdat gij moogt aangemoedigd worden, om hunne voetstappen, zij het dan van verre, na te wandelen. Raadpleeg bij al wat u bekommert of bezwaart, uw eigen vroegere ervaring, die het u herinneren zal, hoe dikwijls de Algoede uwe vooruitlopende zorgen beschaamd, door heugelijke uitkomsten u verblijd, gevreesde rampen van u afgewend en uwe droefheid in blijdschap veranderd heeft; dat de zegeningen u geschonken, de ramspoeden die gij doorworsteldet, veroverd; dat gij vele voorregten genoot, die anderen ontbeerden; en dat gij onder al uw lijden en verdriet tot hiertoe nooit be-

(1) Men zie pag. 20-27 en Hebr. XI.

zweken zijt. De gedachtenis hiervan zal u krachtig aansporen, om de onzekere of met een stuursch gelaat u aangrimmende toekomst, kloekmoedig in het aangezicht te zien, en de rust en vreugde van het vertrouwen op God, door bange voorstellingen onderdrukt, weêr op te wekken en te herstellen. Oefen u aanhoudend in godzaligheid, en tracht een onergerlijk geweten voor God en menschen te bewaren! Want zonder dat men zich hierop toelegt, mist men de gewisse verzekering van Gods gunst en vriendschap, die door het najagen der heiligmaking versterkt wordt. Men begint dan voor God te vreezen, omdat men gevoelt, dat men zijn ongenoegen heeft verdiend. En de kleinste nadeelige omstandigheid is dan genoegzaam om onzen moed ter neêr te slaan en ons vertrouwen op de liefde en zorg van den hemelschen Vader te verzwakken. Volhardt eindelijk in het gebed! Dat, voorwaar, bezit een veel vermogende kracht, om den neêrgebogen geest op te heffen en den zinkenden moed te schragen. Het voert op zijne vleugelen tot den hoogen en

nooit wankelenden rotssteen van ons vertrouwen. Het doet in ruimer lucht ademen, waar het leed en de kommer dezer aarde niet zoo zwaar drukken. Daarom, rampspoedigen en bedroefden! knielt dagelijks in de eenzaamheid neder, en heft dáár het hart op naar boven tot uwen hemelschen Vader, die het beste weet wat voor u nuttig is; die kastijdt degenen, die Hij liefheeft; die u niet zal laten verzocht worden boven u vermogen, en die eer gij het vermoedt, hulp en redding gebieden kan. Neen, Hij laat zijne kinderen niet te vergeefs dag en nacht tot Hem roepen. Hij neigt het oor tot hun aanhoudend gebed. En de vrucht daarvan gaat in waarheid nooit verloren. Want al verkrijgen zij niet, wat zij vuriglijk wenschten; al kan de last, die zwaar hen drukt, niet van hunne schouders worden afgenomen, zoo ontvangen zij toch op hunne herhaalde bede kracht van boven, om het kruis te kunnen dragen, dat hun is opgelegd, en zich gelaten en geduldig te onderwerpen aan het bestuur van Hem, die ons nooit dan tot

ons heil beproeft. Wat zou dan uwe ziel zich nederbuigen, gij kleingeloovigen en twijfelmoedigen! daar de weg, dien Gods geliefdste kinderen bewandeld hebben, dikwijls donker en oneffen was? Het zij dan zoo, dat ook uw lijdensbeker tot de boorden toe gevuld is, hij vermindert toch bij elke teug, en weldra zal hij ledig wezen. Dan wordt hij van u weggenomen, en gij in het huis van uwen hemelschen Vader overgebracht, waar alle tranen van uwe oogen zullen gewischt, en gij uit de altijd vloeiende beek van Gods wel lusten zult gedrenkt worden. Dààr zult gij het met bewondering inzien, dat *al* de paden, langs welke gij in het land uwer vreemdelingschap geleid werdt, met de hoogste wijsheid en teederste liefde voor u waren afgebakend. Dáár het wel duizendmaal herhalen: De Heer heeft, toen wij in de woningen der vergankelijkheid vertoefden, niet verlaten degenen, die Hem zochten (1)! Welgelukzalig was toen reeds de mensch, die op Hem vertrouwde (2)!

(1) Psalm IX: 11.

(2) Psalm LXXXIV: 13b.